

O‘QUVCHILAR KENGASHI NIMA?

O‘qituvchilar uchun mashg‘ulot ssenariysi va metodik qo‘llanma

1–4-sinf o‘quvchilariga O‘quvchilar Kengashi haqida yoshga mos, sodda va qiziqarli tushuncha berish uchun

Mashg‘ulot maqsadi

- ✓ O‘quvchilarda maktabni faqat dars o‘tiladigan joy emas, balki har bir bola o‘rganadigan, do‘stlashadigan, ijod qiladigan va o‘z qiziqishlarini rivojlantiradigan umumiy jamoa sifatida tasavvur qilishga yordam berish;
- ✓ O‘quvchilar Kengashi maktabdagi o‘quvchilarning fikri, qiziqishi, taklifi va tashabbuslarini eshitish hamda ularni foydali faoliyatga yo‘naltirishga xizmat qiladigan o‘quvchilar tuzilmasi ekanini yoshga mos tilda tushuntirish;
- ✓ Bolalarda o‘z qiziqishini anglash, fikr bildirish, boshqalarni tinglash, jamoada ishlash, yordam berish va birgalikda qaror qilishning dastlabki ko‘nikmalarini shakllantirish;
- ✓ 1–4-sinf o‘quvchilarini kelajakda O‘quvchilar Kengashi faoliyatida ishtirok etishga qiziqtirish va faol, mas’uliyatli o‘quvchi bo‘lishga ruhlantirish.

Kutilayotgan natijalar

- O‘quvchi O‘quvchilar Kengashi nima uchun kerakligini sodda so‘zlar bilan tushuntira oladi;
- O‘zining qaysi yo‘nalishga — bilim, IT, san‘at, sport, tabiat, media yoki yaxshi ishlarga — ko‘proq qiziqishini ayta oladi;
- Yaxshi jamoa uchun tinglash, hurmat qilish, yordam berish va birgalikda ishlash muhimligini anglaydi;
- 5-sinfdan boshlab O‘quvchilar Kengashi faoliyatida bevosita ishtirok etish mumkinligini biladi;

➤ Faol bo‘lish yangi bilimlar, do‘stlar, qiziqarli mashg‘ulotlar va boshqa rivojlanish imkoniyatlariga olib kelishini tushunadi.

KERAKLI JIHOZLAR

- Elektron doska yoki proyektor;
- “O‘quvchilar Kengashi nima?” 1–4-sinflar uchun 10 slaydli taqdimot;
- Savol-javob va qo‘l ko‘tarish faoliyatlari uchun erkin sinf muhiti;
- Ixtiyoriy: rangli kartochkalar yoki yo‘nalish belgilaridan foydalanish mumkin.

Mashg‘ulot ishlanmasi (asosiy bosqichlar)

Vaqt	Bosqich	Faoliyat mazmuni
3 daq	Kirish va diqqatni jalb qilish	1-slayd asosida maktab — umumiy jamoa ekani haqida suhbat.
4 daq	Qiziqishlarni aniqlash	2-slayd: o‘quvchilar bo‘sh vaqtida nimalarni yoqtirishini aytadilar.
4 daq	Kengash bilan tanishtirish	3-slayd: fikr va takliflarning sinf orqali Kengashga yetib borishi tushuntiriladi.
4 daq	Kengash nima qiladi?	4-slayd: qiziqish, o‘qish, ijod, sport va tabiat yo‘nalishlari izohlanadi.
4 daq	Kengash tarkibi	5-slayd: Kelajak lideri va yo‘nalishlar sodda tilda tanishtiriladi.
4 daq	Qiziqishingni top!	6-slayd asosida o‘quvchilar o‘z qiziqish yo‘nalishini tanlaydilar.
4 daq	Hozir nima qila olaman?	8-slayd: 1–4-sinf o‘quvchisining bugundan qilishi mumkin bo‘lgan foydali ishlari.
5 daq	Mening kichik vazifam	7-slayd: yaxshi jamoa, tinglash, yordam, hurmat va birga ishlash.
3 daq	Faollik — imkoniyat	9-slayd: faol o‘quvchilar uchun ta’lim oromgohlari va rivojlanish imkoniyatlari.
3 daq	Yakun va refleksiya	10-slayd: kelajak liderligi bugungi kichik qadamdan boshlanishi umumlashtiriladi.

MASHG'ULOTNING BORISHI

3 daqiqa | 1-SLAYD. “MAKTAB — BU BIZNING JAMOAMIZ!”

O'QITUVCHI: Aziz bolajonlar, sizlar har kuni maktabga kelasizlar. Maktabga kelganimizda faqat dars qilamizmi? Yo'q, albatta. Bu yerda bilim olamiz, do'stlarimiz bilan muloqot qilamiz, sport bilan shug'ullanamiz, ijod qilamiz, yangi narsalarni o'rganamiz.

O'QITUVCHI: Shuning uchun maktab — faqat bino yoki sinfxona emas. Maktab — bu bizning katta jamoamiz. Jamoada esa har bir bolaning o'rnini bor.

O'QITUVCHI: Ayting-chi, siz maktabingizda nimani eng ko'p yaxshi ko'rasiz?

O'QUVCHILAR: O'quvchilar navbat bilan javob beradilar: do'stlar, darslar, futbol, rasm chizish, kutubxona, ustozlar va hokazo.

METODIK IZOH: Bu bosqichda o'qituvchi javoblarni “to'g'ri” yoki “noto'g'ri” deb baholamaydi. Maqsad — har bir bolaning maktab bilan bog'liq ijobiy tajribasini faollashtirish.

4 daqiqa | 2-SLAYD. “BO'SH VAQTINGIZDA NIMA QILISHNI YOQTIRASIZ?”

O'QITUVCHI: Har birimiz har xil narsaga qiziqamiz. Kimdir shaxmat o'ynashni, kimdir kitob o'qishni, yana kimdir tabiat bilan shug'ullanishni yoki robot yasashni yoqtiradi. Hamma bir xil bo'lishi shart emas.

O'QITUVCHI: Endi qo'l ko'taramiz: kim sportni yoqtiradi? Kim kitob o'qishni? Kim kompyuter yoki robotlarga qiziqadi? Kim rasm chizishni? Kim tabiatni yaxshi ko'radi?

O'QUVCHILAR: O'z qiziqishlariga mos ravishda qo'l ko'taradilar va qisqa javob beradilar.

O'QITUVCHI: Ajoyib! Demak, sinfimizning o'zida ham turli qiziqishlar bor. Maktabda ana shu qiziqishlarni eshitish va rivojlantirish juda muhim.

4 daqika | 3-SLAYD. "G'OYALAR QAYERGA BORADI?"

O‘QITUVCHI: Tasavvur qiling: siz maktabda yangi to‘garak ochilishini, ko‘proq sport tadbiri bo‘lishini yoki kutubxonada qiziqarli burchak yaratilishini xohladingiz. Bunday fikrni kimga aytish mumkin?

O‘QUVCHILAR: Sinf rahbari, ustoz, direktor, sinfdoshlar kabi javoblarni aytadilar.

O‘QITUVCHI: Maktabimizda o‘quvchilarning fikri, g‘oyasi va tashabbuslarini eshitadigan O‘quvchilar Kengashi bor. Kengash o‘quvchilarning ovozini maktab hayotiga yetkazishga yordam beradi.

O‘QITUVCHI: Siz hozir 1–4-sinfda bo‘lganingiz uchun Kengashga hali a‘zo bo‘lmaysiz. Lekin hozirdanoq o‘z qiziqishingizni bilishingiz, fikringizni odob bilan aytishingiz va faol bo‘lishni o‘rganishingiz mumkin. 5-sinfga yetganingizda Kengash faoliyatida bevosita qatnashish imkoniyati paydo bo‘ladi.

METODIK IZOH: Bu yosh guruhida “o‘zini o‘zi boshqarish organi”, “vakillik”, “koordinator” kabi murakkab ta’riflarga kirilmaydi. Asosiy tushuncha: Kengash — o‘quvchilarni eshitadigan va ularning foydali tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlaydigan jamoa.

4 daqiqa | 4-SLAYD. “O‘QUVCHILAR KENGASHI NIMA QILADI?”

O‘QITUVCHI: Keling, Kengash nimalarga yordam berishini ko‘ramiz. Birinchidan, u o‘quvchilarning qiziqishlarini qo‘llab-quvvatlaydi. Ya’ni siz nimaga qiziqsangiz, shu yo‘nalishda faol bo‘lishingizga imkoniyatlar topishga yordam beradi.

O‘QITUVCHI: Ikkinchidan, o‘qish va bilim olishga yordam beradi. Uchinchidan, ijod va madaniyatni rivojlantiradi. To‘rtinchidan, sportni qo‘llab-quvvatlaydi. Beshinchidan, tabiatni asrashga qaratilgan foydali ishlarni tashkil qilishga yordam beradi.

O‘QITUVCHI: Ko‘ryapsizmi, Kengash faqat yig‘ilish qilish uchun emas. U maktabdagi turli qiziqishlarni bir joyga birlashtiradi.

O‘QUVCHILAR: O‘qituvchi rasmlarni ko‘rsatib, “Bu qaysi yo‘nalish?” deb so‘raydi. O‘quvchilar rasmlarga qarab javob beradilar.

O‘QITUVCHI: O‘quvchilar Kengashida turli vazifalarni bajaradigan o‘quvchilar bo‘ladi. Ularning boshida Kelajak lideri turadi. Bundan tashqari ta’lim, IT, madaniyat, sport, ekologiya, media va ijtimoiy tashabbus yo‘nalishlari bor.

O‘QITUVCHI: Har bir yo‘nalishning vazifasi boshqacha. Masalan, sportga qiziqqan bola sport tadbirlariga, tabiatni yaxshi ko‘rgan bola ekologik ishlarga, texnologiyaga qiziqqan bola IT yo‘nalishiga yaqin bo‘lishi mumkin.

O‘QITUVCHI: Kengashda har kimning o‘z vazifasi bor. Bu xuddi futbol jamoasiga o‘xshaydi: kimdir darvozabon, kimdir hujumchi, lekin hamma bir jamoa uchun ishlaydi.

METODIK IZOH: Lavozimlarning rasmiy funksiyalarini batafsil ochib bermang. 1–4-sinf uchun yo‘nalishlarni qiziqish bilan bog‘lash yetarli.

O'QITUVCHI: Endi o'zingiz haqingizda o'ylab ko'ring. Sizga qaysi yo'nalish ko'proq yoqadi: bilim, IT, san'at, sport, tabiat, media yoki yaxshi ishlar?

O'QITUVCHI: Men yo'nalishni aytaman, sizga yoqsa qo'l ko'taring. Bitta emas, bir nechta yo'nalishga qiziqishingiz ham mumkin.

O'QUVCHILAR: Yo'nalishlar aytilganda qo'l ko'taradilar. Xohlovchilar nima uchun shu yo'nalishni tanlaganini bir jumlada aytadilar.

O'QITUVCHI: Qiziqishimizni bilish — kelajakda qaysi ishlarni zavq bilan bajarishimizni tushunishning birinchi qadami.

4 daqiqa | 7-BOSQICH. “HOZIR NIMA QILA OLAMAN?”

O'QITUVCHI: Sizlar hali Kengash a'zosi emassizlar. Lekin “men hali kichkinaman, hech narsa qila olmayman” deb o'ylash noto'g'ri. Hozirdanoq juda ko'p foydali ishlarni qilish mumkin.

O'QITUVCHI: Yaxshi o'qish, sinfdoshga yordam berish, tabiatni asrash, sport bilan shug'ullanish, qobiliyatni rivojlantirish va foydali fikr aytish — bularning barchasi faol o'quvchining qadamlari.

O'QITUVCHI: 5-sinfga yetganingizda O'quvchilar Kengashi faoliyatida bevosita qatnashishingiz mumkin. Shuning uchun bugungi yaxshi odatlar kelajakdagi katta imkoniyatlarga tayyorlaydi.

O'QUVCHILAR: Har biri “Men hozirdanoq ... qila olaman” jumlasini bitta misol bilan davom ettiradi.

5 daqiqa | 8-BOSQICH. “MENING KICHIK VAZIFAM”

O'QITUVCHI: Kengash faqat faol bo'lish emas, yaxshi jamoa bo'lishni ham o'rgatadi. Yaxshi jamoada odamlar bir-birini tinglaydi, yordam beradi, hurmat qiladi va birga ishlaydi.

O'QITUVCHI: Birgalikda qaror qilish degani — faqat men xohlagan narsa bo'lishi kerak degani emas. Boshqalarning fikrini ham eshitamiz, keyin hammaga foydali bo'ladigan yechim topishga harakat qilamiz.

O'QITUVCHI: Har kimning fikri muhim. Kimdir juda faol gapiradi, kimdir kamroq gapiradi, lekin baribir uning fikrini tinglash kerak.

O'QITUVCHI: Yaxshi do'st va yaxshi jamoadosh qanday bo'ladi?

O'QUVCHILAR: Tinglaydi, yordam beradi, navbat kutadi, hurmat qiladi, xafa qilmaydi, birga ishlaydi kabi javoblar aytadilar.

MINI-MASHQ: O'qituvchi uchta o'quvchini oldinga chaqiradi. Ulardan biri oddiy taklif aytadi, ikkinchisi uni tinglaydi, uchinchisi o'z fikrini qo'shadi. So'ng sinf bilan “Qaysi harakatlar yaxshi jamoaga xos edi?” degan savol muhokama qilinadi.

O‘QITUVCHI: Faol bo‘lishning yana bir yaxshi tomoni bor. Faol va tashabbuskor o‘quvchilar kelajakda turli ta’lim dasturlari, treninglar va oromgohlarda qatnashish imkoniyatiga ega bo‘lishi mumkin.

O‘QITUVCHI: Bunday oromgohlarda faqat dam olinmaydi. Yangi bilimlar olinadi, yangi do‘stlar orttiriladi, qiziqarli mashg‘ulotlarda qatnashiladi va yangi imkoniyatlar kashf etiladi.

O‘QITUVCHI: Demak, bugundan o‘z qiziqishingizni rivojlantirish, yaxshi o‘qish, jamoada ishlash va faol bo‘lish sizni kelajakdagi imkoniyatlarga tayyorlaydi.

METODIK IZOH: Bolalarga oromgohda qatnashish avtomatik yoki kafolatlangan mukofot sifatida taqdim etilmaydi. Uni faol o‘quvchilar uchun mavjud bo‘lishi mumkin bo‘lgan rivojlanish imkoniyatlaridan biri sifatida tushuntiring.

O'QITUVCHI: Bugun biz O'quvchilar Kengashi nima ekanini bilib oldik. Kengash — o'quvchilarning qiziqishi, fikri va foydali tashabbuslarini qo'llab-quvvatlaydigan jamoa.

O'QITUVCHI: Lider bo'lish uchun darrov katta ish qilish shart emas. Avval o'rganamiz, fikr bildiramiz, tashabbus ko'rsatamiz va jamoaga yordam beramiz. Katta natijalar ana shunday kichik qadamlardan boshlanadi.

O'QITUVCHI: Endi har biringiz bitta jumlani davom ettiring: “Bugundan boshlab men ...”

O'QUVCHILAR: Masalan: yaxshi o'qiyman; sinfdoshimga yordam beraman; sport bilan shug'ullanaman; tabiatni asrayman; fikrimni odob bilan aytaman; yangi narsani o'rganaman.

□ **Yakuniy refleksiya uchun savollar**

- O'quvchilar Kengashi nima uchun kerak?
- Senga qaysi yo'nalish ko'proq yoqdi? Nima uchun?
- Yaxshi jamoaning eng muhim belgisi nima?
- Sen hozirdanoq maktabing uchun qanday foydali ish qila olasan?
- 5-sinfga yetganingda Kengashda qaysi yo'nalishda faol bo'lishni xohlarding?

□ **O'qituvchi uchun muhim metodik tavsiyalar**

- ✓ Mashg'ulotni ma'ruza shakliga aylantirmang. Har 1–2 daqiqada o'quvchilarga savol berib, ularni suhbatga jalb qiling.
- ✓ 1–4-sinflarga Kengashning huquqiy maqomi, saylov bosqichlari yoki murakkab lavozim vazifalarini batafsil tushuntirish shart emas.
- ✓ Kengash a'zolariga 5–11-sinf o'quvchilari jalb etiladi. Shu sababli boshlang'ich sinf o'quvchilariga tizim kelajakdagi imkoniyat sifatida tanishtiriladi.
- ✓ “Eng yaxshi”, “eng kuchli” bolalarni ajratishga emas, har bir bolaning qiziqishi va jamoaga qo'sha oladigan hissasiga urg'u bering.

- ✓ Bolalarning javoblari turlicha bo‘lishi tabiiy. Fikr bildirishdan tortinayotgan o‘quvchini majburlamang; unga rasm yoki variantlardan birini ko‘rsatib tanlash imkonini bering.
- ✓ Oromgoh va boshqa imkoniyatlarni kafolatlangan mukofot sifatida emas, faol va rivojlanishga intiluvchi o‘quvchilar uchun ochilishi mumkin bo‘lgan imkoniyat sifatida tushuntiring.

□ Ixtiyoriy uyga vazifa

O‘QITUVCHI: Uyga borgach, ota-onangiz yoki oila a’zolarangiz bilan “Maktabimiz yanada yaxshi bo‘lishi uchun men nima qila olaman?” degan savolni muhokama qiling. Keyingi darsda bitta kichik fikringizni sinf bilan bo‘lishing.

O‘QUVCHILAR: Oila bilan suhbatlashib, bitta sodda taklif yoki foydali ishni eslab yoki yozib keladilar.

Metodik asos: mazkur ishlanma 1–4-sinflar uchun tayyorlangan “O‘quvchilar Kengashi nima?” taqdimoti va O‘quvchilar Kengashi faoliyatining amaldagi tashkiliy mazmuni asosida ishlab chiqildi.